Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Adroddiad ar Weithredu Deddfwriaeth a Pholisïau Llywodraeth Agored yn ystod 2024

Cynnwys **Tudalen**

Cyflwyniad	**3**
Crynodeb	**4**
Nifer y Ceisiadau Rhyddid Gwybodaeth	**5**
Categori’r Ceisydd	**10**
Prydlondeb Ymatebion	**11**
Canlyniadau Ceisiadau a Gwblhawyd	**12**
Defnyddio Esemptiadau ac Eithriadau	**14**
Adolygiadau Mewnol	**16**
Prydlondeb Adolygiadau Mewnol	**18**
Apeliadau i’r Comisiynydd Gwybodaeth	**18**
Apeliadau i Dribiwnlys yr Haen Gyntaf (Hawliau Gwybodaeth)	**18**
Atodiad A: Defnyddio Esemptiadau ac Eithriadau yn ystod 2024	**19**

Cyflwyniad:

Dyma'r pedwerydd adroddiad ar bymtheg y mae Llywodraeth Cymru wedi'i gyhoeddi ar weithredu deddfwriaeth a pholisïau llywodraeth agored. Mae hwn yn adroddiad ôl-weithredol sy'n disgrifio ein profiadau yn ystod 2024.

Mae'r ystadegau yn yr adroddiad hwn yn ymwneud â delio â cheisiadau am wybodaeth wedi'i chofnodi o dan Ddeddf Rhyddid Gwybodaeth 2000 (FOIA), Rheoliadau Gwybodaeth Amgylcheddol 2004 (EIR) a Deddf Diogelu Data 2018 (DPA2018) / Rheoliad Cyffredinol ar Ddiogelu Data y DU (GDPR y DU). Mae'r ystadegau'n ymdrin â cheisiadau a gofnodwyd gan Uned Hawl i Wybodaeth Llywodraeth Cymru yn unig ac nid ydynt yn cynnwys ceisiadau "arferol" a gwybodaeth a rennir yn ystod y gwaith o ddydd i ddydd. O ganlyniad, dim ond rhoi cipolwg ar brofiadau a pherfformiad Llywodraeth Cymru y mae'r data.

Oni nodir yn wahanol, casglwyd y data a gyflwynir yn y tablau a'r graffiau yn yr adroddiad hwn o System Olrhain Ceisiadau am Wybodaeth Llywodraeth Cymru ar 3 Gorffennaf 2025. Mae'r canrannau wedi'u talgrynnu i un lle degol mewn meysydd a allai roi'r argraff bod mân anghysondebau rhwng swm yr eitemau cyfansoddol a'r cyfanswm.

Nid yw'r adroddiad hwn yn cynnwys ceisiadau a dderbyniwyd gan awdurdodau cyhoeddus eraill yng Nghymru.

Crynodeb:

Yn 2024:

- Cafodd Llywodraeth Cymru 1,121 o geisiadau am wybodaeth wedi'i chofnodi.

- Bu gostyngiad o 16.5% yng nghyfanswm nifer y ceisiadau a gafwyd o'i gymharu â 2023 (i lawr o 1,342 yn 2023). Serch hynny, yn 2024, cafwyd y trydydd nifer uchaf o geisiadau a dderbyniwyd gan Lywodraeth Cymru mewn un flwyddyn galendr ers i'r Ddeddf Rhyddid Gwybodaeth a'r Rheoliadau Gwybodaeth Amgylcheddol gael eu cychwyn ar 1 Ionawr 2005.

- O'r 1,121 o geisiadau, roedd Llywodraeth Cymru wedi cwblhau[1] 1,115 (99.5%) ar adeg llunio'r adroddiad hwn.

- O'r 1,115 o geisiadau a gwblhawyd, cafodd 976 (87.5%) eu cwblhau o fewn 20 diwrnod gwaith a chafodd 997 (89.4%) eu cwblhau o fewn y terfyn amser statudol[2].

- O'r 1,115 o geisiadau a gwblhawyd, darparwyd yr holl wybodaeth neu rywfaint ohoni wrth ymateb i 742 (66.5%).

- Yr esemptiadau / eithriadau a gymhwyswyd amlaf oedd: adran 40 o Ddeddf Rhyddid Gwybodaeth 2000: Gwybodaeth bersonol (25.5%); rheoliad 13 o Reoliadau Gwybodaeth Amgylcheddol 2004: Data personol trydydd partïon (11.0%); a pharagraff 16 o Atodlen 2 i Ddeddf Diogelu Data 2018: Diogelu hawliau pobl eraill (10.0%).

- Cafodd Llywodraeth Cymru gyfanswm o 41 o gwynion (3.7% o'r ceisiadau a gafwyd) a oedd yn ymwneud â'r ffordd yr ymdriniwyd â cheisiadau am wybodaeth.

- O'r 41 o adolygiadau mewnol, cafodd y gŵyn ei chadarnhau mewn 7 achos, ei chadarnhau'n rhannol mewn 6 achos, a chafodd y penderfyniad gwreiddiol ei gadarnhau mewn 28 o achosion.

- Ymchwiliodd Swyddfa'r Comisiynydd Gwybodaeth i 4 o gwynion[3] (0.4% o'r ceisiadau) a rhoddodd Hysbysiad Penderfynu mewn perthynas â 3 ohonynt.

- Nid oedd yr un Hysbysiad Penderfynu gan Swyddfa'r Comisiynydd Gwybodaeth yn destun apêl i'r Tribiwnlys Haen Gyntaf.

---

[1] Cais am wybodaeth wedi'i chofnodi y mae Llywodraeth Cymru wedi'i ateb yw cais a gwblhawyd.

[2] Mae'r terfyn amser statudol yn cynnwys ceisiadau a atebir naill ai o fewn 20 diwrnod gwaith neu o fewn terfyn amser estynedig a ganiateir.

[3] Diffinnir cwyn i Swyddfa'r Comisiynydd Gwybodaeth fel ymchwiliad ffurfiol sydd wedi arwain at Hysbysiad Penderfynu gan Swyddfa'r Comisiynydd Gwybodaeth neu sydd wedi'i ddatrys fel arall gan Swyddfa'r Comisiynydd Gwybodaeth.

Nifer y Ceisiadau Rhyddid Gwybodaeth:

Cafodd Llywodraeth Cymru 1,121 o geisiadau am wybodaeth wedi'i chofnodi yn 2024. Ers i Ddeddf Rhyddid Gwybodaeth 2000 gael ei chychwyn ar 1 Ionawr 2005, mae nifer y ceisiadau a geir bob blwyddyn wedi codi a gostwng. Roedd 16.5% o ostyngiad yn nifer y ceisiadau a gafwyd yn 2024 o'i gymharu â 2023. Mae'r cyfanswm o 1,121 o geisiadau a gafwyd yn drydydd nifer uchaf o geisiadau a gafodd Llywodraeth Cymru mewn blwyddyn galendr ers i'r Ddeddf Rhyddid Gwybodaeth a'r Rheoliadau Gwybodaeth Amgylcheddol gael eu cychwyn ar 1 Ionawr 2005.

Mae Tabl 1 a Ffigur 1 isod yn nodi cyfanswm blynyddol y ceisiadau am wybodaeth wedi'i chofnodi a gafodd Llywodraeth Cymru ers 2005.

Mae Tabl 2 a Ffigur 2 yn cymharu nifer y ceisiadau a gafwyd o fis i fis yn 2023 a 2024.

Tabl 1: Cyfanswm nifer y ceisiadau am wybodaeth wedi'i chofnodi a gafwyd yn 2005-2024

Blwyddyn	Cyfanswm nifer y ceisiadau a gafwyd	Gwahaniaeth o'r naill flwyddyn i'r llall (%)
2005	898	-
2006	677	-24.6%
2007	574	-15.2%
2008	638	11.1%
2009	860	34.8%
2010	813	-5.5%
2011	853	4.9%
2012	992	16.3%
2013	1,102	11.1%
2014	914	-17.1%
2015	899	-1.6%
2016	885	-1.6%
2017	787	-11.1%
2018	934	18.7%
2019	734	-21.4%
2020	984	34.1%
2021	1,131	14.9%
2022	1,031	-8.8%
2023	1,342	30.2%
2024	1,121	-16.5%

Ffigur 1: Cyfanswm nifer y ceisiadau am wybodaeth wedi'i chofnodi a gafwyd yn 2005-2024

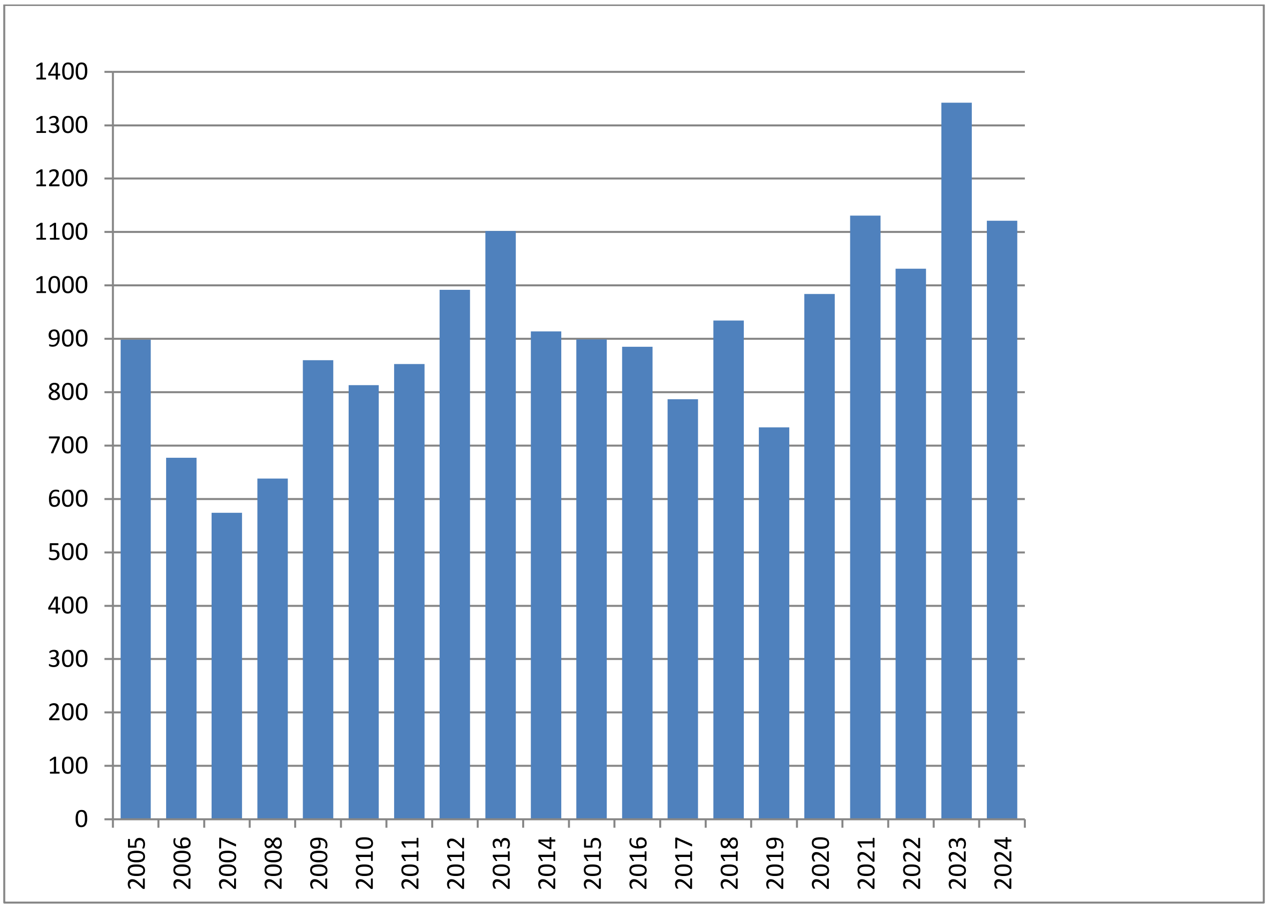

Tabl 2: Nifer y ceisiadau am wybodaeth wedi'i chofnodi a gafwyd bob mis: 2023 a 2024

Mis	2023	% o'r Cyfanswm	2024	% o'r Cyfanswm
Ionawr	93	6.9%	110	9.8%
Chwefror	104	7.7%	129	11.5%
Mawrth	136	10.1%	112	10.0%
Ebrill	80	6.0%	98	8.7%
Mai	104	7.7%	108	9.6%
Mehefin	117	8.7%	65	5.8%
Gorffennaf	113	8.4%	99	8.8%
Awst	98	7.3%	79	7.0%
Medi	197	14.7%	87	7.8%
Hydref	120	8.9%	78	7.0%
Tachwedd	117	8.7%	85	7.6%
Rhagfyr	63	4.7%	71	6.3%
Cyfanswm	**1,342**	**100%**	**1,121**	**100%**

Ffigur 2: Nifer y ceisiadau am wybodaeth wedi'i chofnodi a gafwyd bob mis: 2023 a 2024

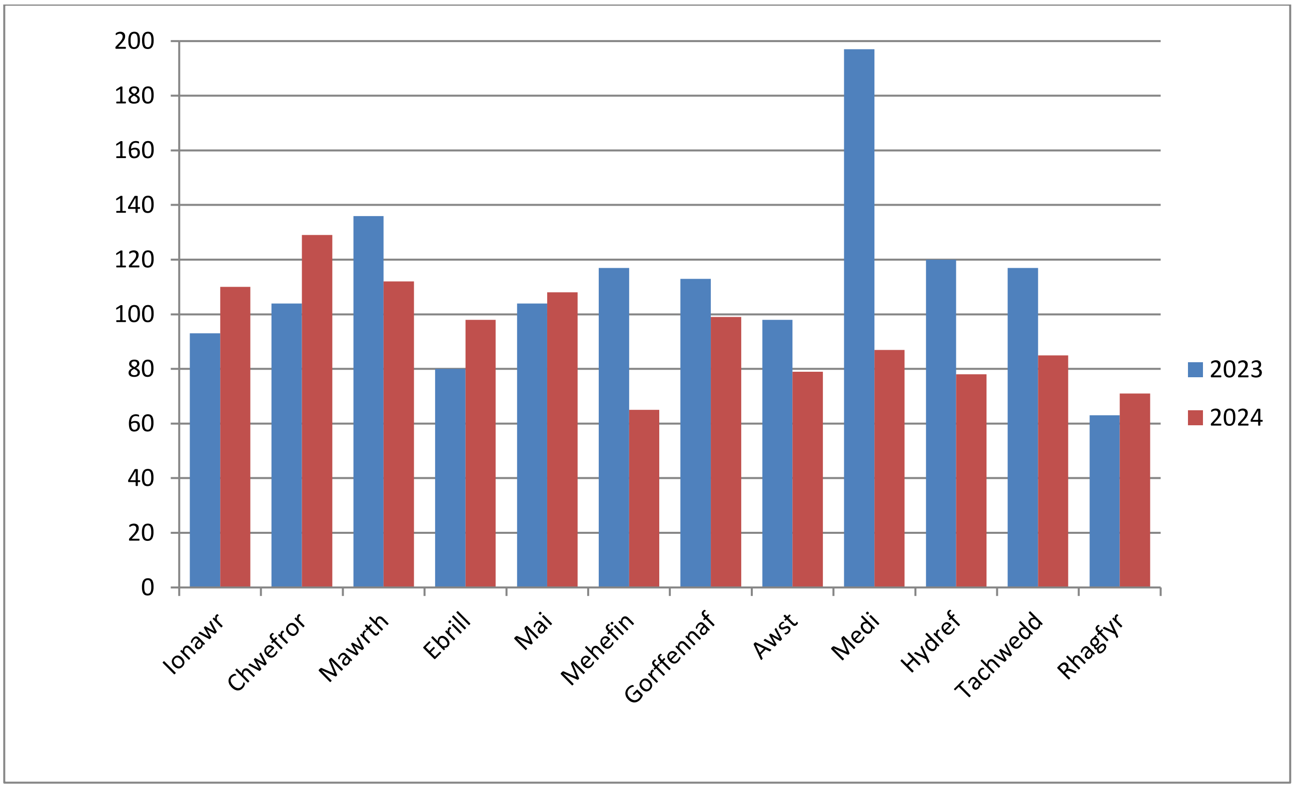

Yn Nhabl 3, ceir dadansoddiad yn ôl portffolio o nifer y ceisiadau am wybodaeth wedi'i chofnodi a gafodd Llywodraeth Cymru yn 2024. Gan fod newid wedi bod yn strwythur y sefydliad ym mis Ebrill 2024, mae dwy set o ffigurau. Mae'r set gyntaf (Tabl 3a a Ffigur 3a) yn dangos ceisiadau a gafwyd cyn mis Ebrill 2024; mae'r ail set (Tabl 3b a Ffigur 3b) yn dangos ceisiadau yr ymdriniwyd â nhw ar ôl yr ad-drefnu.

Tabl 3a: Nifer y ceisiadau a gafwyd yn ôl meysydd portffolio Llywodraeth Cymru yn ystod 2024 (cyn y newid yn y sefydliad)

Grŵp / Maes Cyfarwyddwr Cyffredinol	Nifer y Ceisiadau yn 2024	% y Ceisiadau
Y Grŵp Newid Hinsawdd a Materion Gwledig	114	41.0%
Grŵp y Prif Swyddog Gweithredu	69	24.8%
Y Grŵp Gwasanaethau Cyhoeddus a'r Gymraeg	26	9.4%
Y Grŵp Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol	31	11.2%
Grŵp yr Economi, y Trysorlys a'r Cyfansoddiad	29	10.4%
Grŵp Swyddfa'r Prif Weinidog	9	3.2%
Grŵp yr Ysgrifennydd Parhaol	0	0.0%
Cyfanswm	**278**	**100%**

Ffigur 3a: Nifer y ceisiadau a gafwyd yn ôl meysydd portffolio Llywodraeth Cymru yn ystod 2024 (cyn y newid yn y sefydliad)

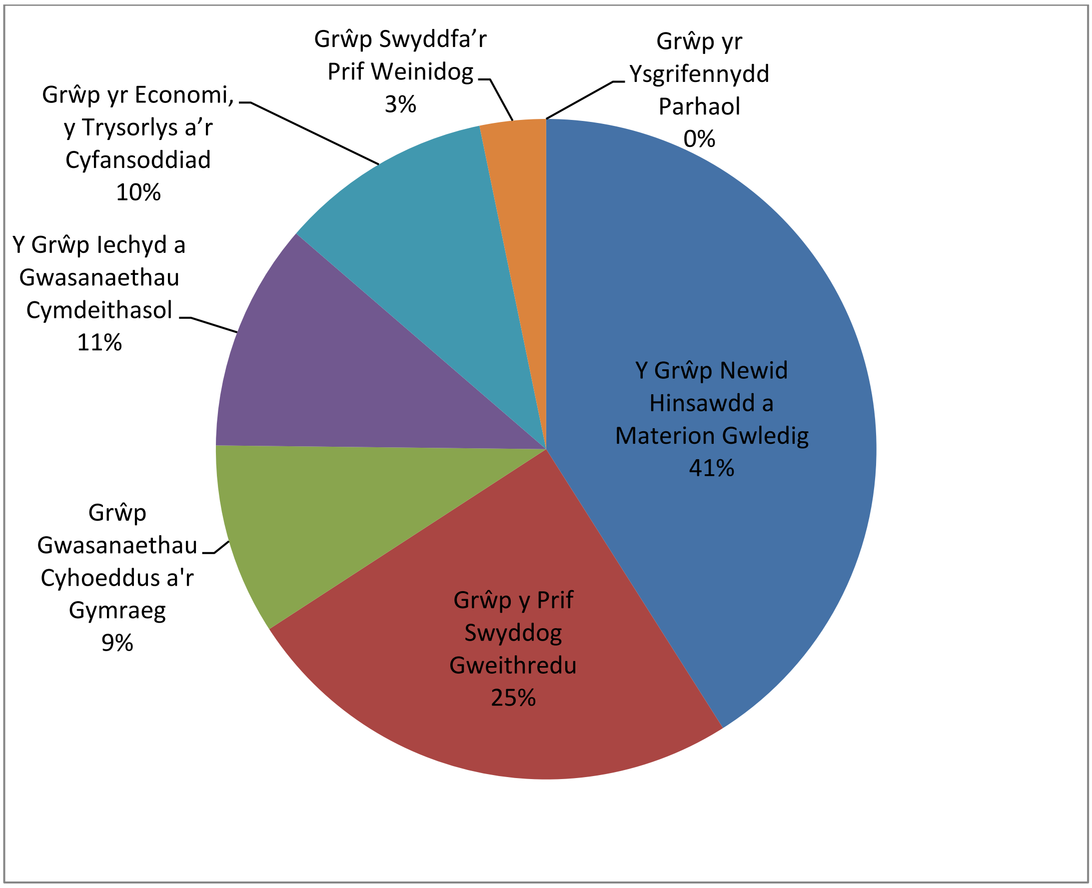

Tabl 3b: Nifer y ceisiadau a gafwyd yn ôl meysydd portffolio Llywodraeth Cymru yn ystod 2024 (ar ôl y newid yn y sefydliad)

Grŵp / Maes Cyfarwyddwr Cyffredinol	Nifer y Ceisiadau yn 2024	% y Ceisiadau
Y Grŵp Gwasanaethau Corfforaethol ac Arolygiaethau	172	20.4%
Y Grŵp Addysg, Diwylliant a'r Gymraeg	112	13.3%
Grŵp yr Economi, Ynni a Thrafnidiaeth	222	26.3%
Grŵp Gwasanaethau'r Prif Weinidog	56	6.6%
Y Grŵp Iechyd, Gofal Cymdeithasol a'r Blynyddoedd Cynnar	115	13.6%
Y Grŵp Llywodraeth Leol, Tai, Newid Hinsawdd a Materion Gwledig	166	19.7%
Cyfanswm	**843**	**100%**

Ffigur 3b: Nifer y ceisiadau a gafwyd yn ôl meysydd portffolio Llywodraeth Cymru yn ystod 2024 (ar ôl y newid yn y sefydliad)

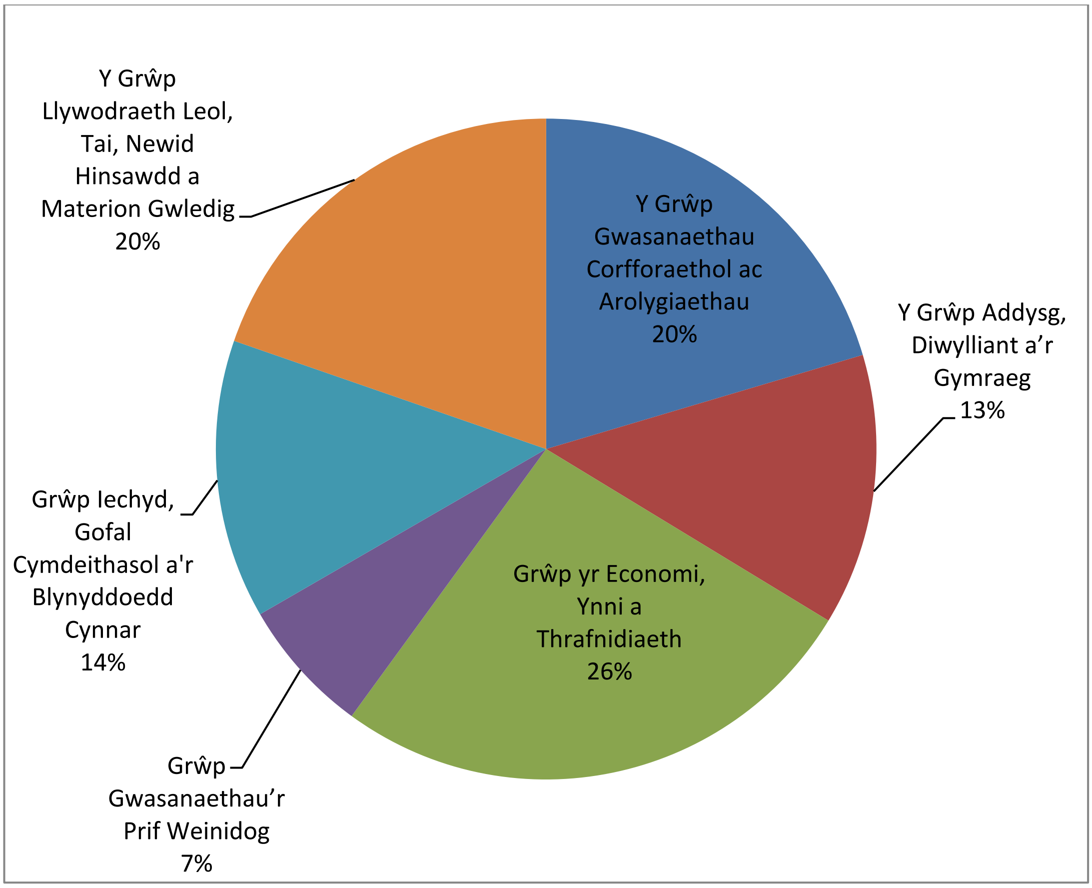

Categori'r Ceisydd:

Dros y flwyddyn, ceisiadau gan Aelodau'r Senedd, y cyfryngau, staff ac Aelodau Seneddol oedd i gyfrif am 113 (10.1%) o'r 1,121 o geisiadau a gafwyd. Cafodd y 1,008 o geisiadau eraill (sy'n cyfateb i 89.9% o'r holl geisiadau) eu cofnodi o dan y categori 'Eraill'.

Tabl 4: Ceisiadau a gafwyd gan bob math o geisydd yn ystod pob chwarter yn 2024

	Eraill	Aelodau o'r Senedd	Y cyfryngau	Staff	Aelodau Seneddol
Chwarter 1	329	8	13	1	0
Chwarter 2	244	10	14	2	1
Chwarter 3	234	16	12	3	0
Chwarter 4	201	12	20	1	0
Cyfanswm 2024	**1,008**	**46**	**59**	**7**	**1**

Ffigur 4: Ceisiadau a gafwyd gan bob math o geisydd yn ystod pob chwarter yn 2024

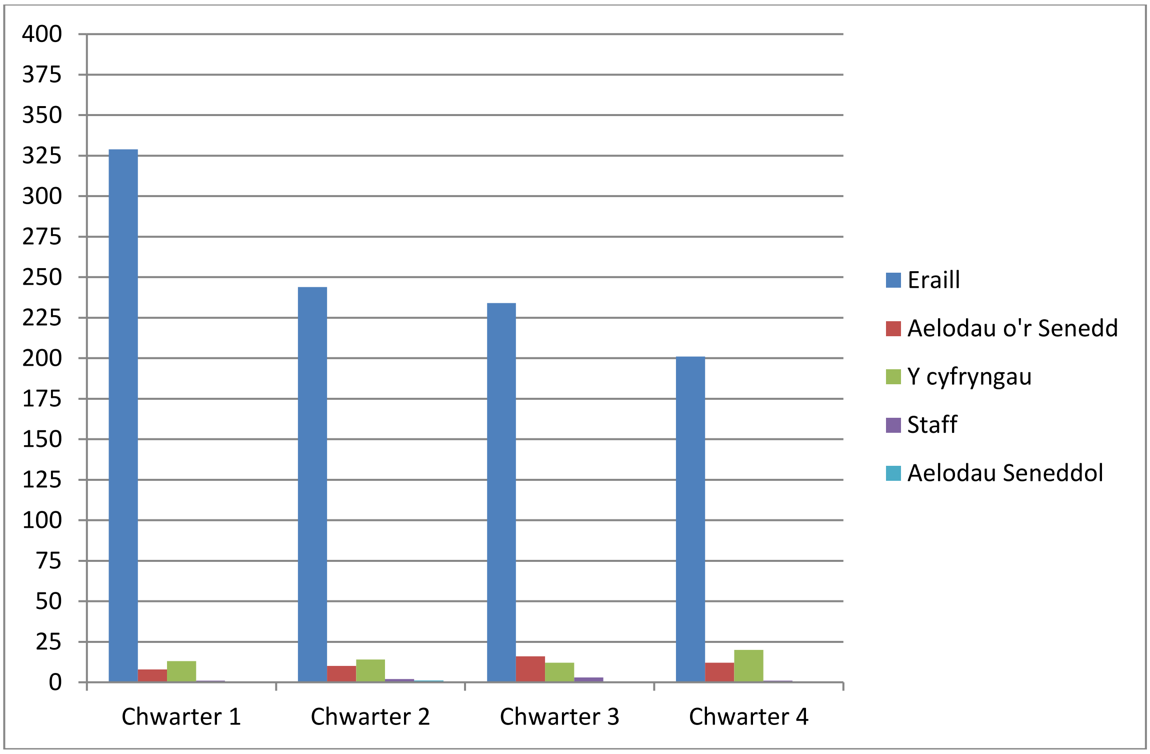

Prydlondeb Ymatebion:

Mae Deddf Rhyddid Gwybodaeth 2000 a Rheoliadau Gwybodaeth Amgylcheddol 2004 yn ei gwneud hi'n ofynnol i gyrff cyhoeddus ymateb fel arfer i geisiadau ysgrifenedig am wybodaeth o fewn 20 diwrnod gwaith i'w derbyn, heblaw am eithriadau cyfyngedig. Mae Deddf Rhyddid Gwybodaeth 2000 yn caniatáu estyniad rhesymol i'r terfyn amser o 20 diwrnod gwaith wrth ystyried esemptiad sydd wedi bod yn destun prawf budd y cyhoedd, ac mae Rheoliadau Gwybodaeth Amgylcheddol 2004 yn caniatáu estyniad o uchafswm o 20 diwrnod gwaith arall os yw'r cais yn gymhleth ac yn swmpus.

O'r 1,121 o geisiadau, roedd 1,115 wedi'u cwblhau (99.5%) ar adeg llunio'r adroddiad hwn. O'r 1,115 o geisiadau a gwblhawyd, cafodd 976 (87.5%) eu cwblhau o fewn 20 diwrnod gwaith a chafodd 997 (89.4%) eu cwblhau o fewn y terfyn amser statudol[4].

Mae Tabl 5 isod yn nodi canran y ceisiadau a gwblhawyd o fewn y terfyn amser statudol gan Lywodraeth Cymru ers 2005[5].

Tabl 5: Canran y ceisiadau a gwblhawyd o fewn y terfyn amser statudol 2005-2024

Blwyddyn	% a gwblhawyd o fewn y terfyn amser statudol
2005	63.3%
2006	64.2%
2007	81.0%
2008	86.2%
2009	82.1%
2010	74.6%
2011	83.0%
2012	89.0%
2013	90.1%
2014	91.0%
2015	86.6%
2016	84.7%
2017	83.5%
2018	89.7%
2019	89.2%
2020	79.8%
2021	83.2%
2022	86.8%
2023	85.2%
2024	89.4%

[4] Mae'r terfyn amser statudol yn cynnwys ceisiadau a atebir naill ai o fewn 20 diwrnod gwaith neu o fewn terfyn amser estynedig a ganiateir.

[5] Mae'r ffigurau ar gyfer 2005-2008 ychydig yn wahanol i'r rhai a gyhoeddwyd mewn adroddiadau cynharach oherwydd bod ceisiadau agored wedi'u cwblhau ar ôl iddynt gael eu cyhoeddi.

Canlyniadau Ceisiadau a Gwblhawyd:

Yn Nhablau 6a a 6b, ac yn Ffigurau 5a a 5b, dangosir nifer y ceisiadau a gwblhawyd a gafodd Llywodraeth Cymru yn ystod 2023 a 2024 yn ôl categori cwblhau.

Tabl 6a: Nifer y ceisiadau a gwblhawyd a ddangosir yn ôl categori cwblhau yn ystod 2023 a 2024

Categori Cwblhau	2023	% o'r Cyfanswm	2024	% o'r Cyfanswm
Darparu'r holl wybodaeth	733	54.6%	560	50.2%
Darparu peth o'r wybodaeth	170	12.7%	182	16.3%
Dim gwybodaeth wedi'i darparu[6]	141	10.5%	112	10.0%
Dim gwybodaeth yn cael ei chadw	291	21.7%	254	22.8%
Tynnwyd yn ôl	7	0.5%	7	0.6%
Cyfanswm	**1,342**	**100%**	**1,115**	**100%**

Ffigur 5a: Nifer y ceisiadau a gwblhawyd a ddangosir yn ôl categori cwblhau yn ystod 2024

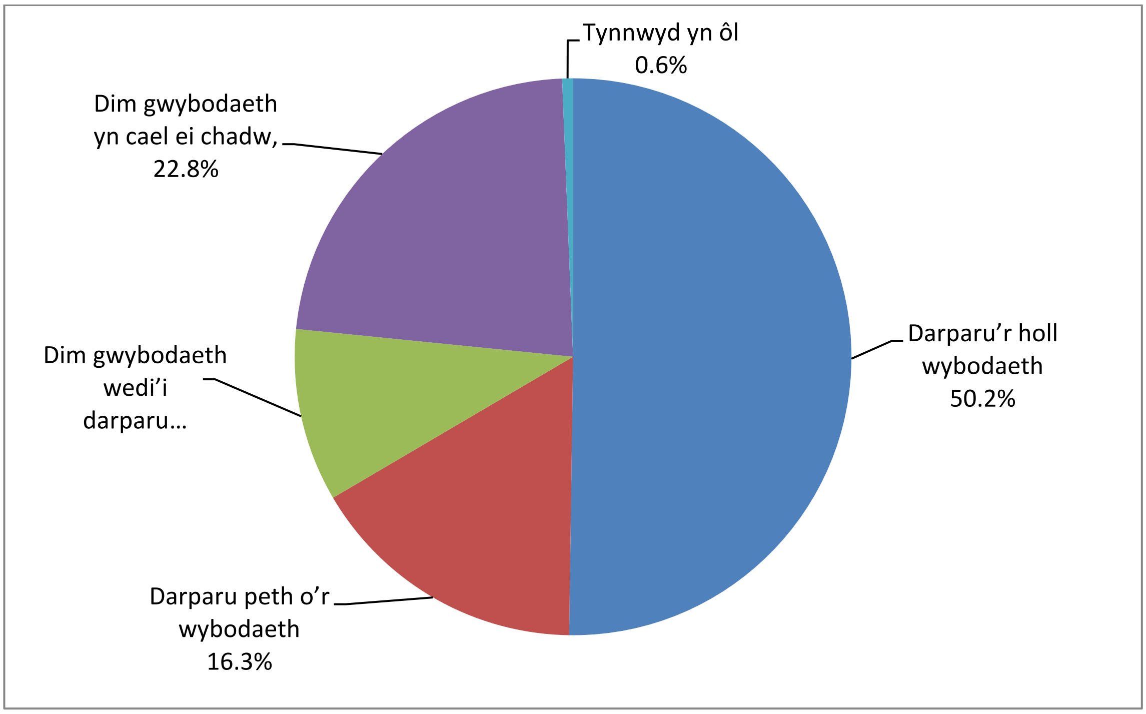

[6] Mae'r categori 'Dim gwybodaeth wedi'i darparu' yn cynnwys gwybodaeth a ddaliwyd yn ôl yn llawn gan ddefnyddio un neu ragor o esemptiadau, a'r ceisiadau hynny a wrthodwyd am eu bod yn fwy na'r terfyn priodol, ac am eu bod yn geisiadau blinderus neu geisiadau sydd wedi'u hailadrodd.

Tabl 6b: Nifer y ceisiadau 'Dim gwybodaeth wedi'i darparu' wedi'u dadansoddi yn ôl categori esemptio yn ystod 2023 a 2024

Categori Cwblhau Dim Gwybodaeth wedi'i Darparu	2023	% o'r Cyfanswm	2024	% o'r Cyfanswm
S12 Mwy na'r Terfyn Priodol	47	33.3%	31	27.7%
S14 Blinderus	1	0.7%	0	0.0%
S14 Wedi'i ailadrodd	1	0.7%	2	1.8%
Yr wybodaeth yn perthyn i gategori esemptio arall[7]	92	65.2%	79	70.5%
Cyfanswm	**141**	**100%**	**112**	**100%**

Ffigur 5b: Nifer y ceisiadau 'Dim gwybodaeth wedi'i darparu' wedi'u dadansoddi yn ôl categori esemptio yn ystod 2024

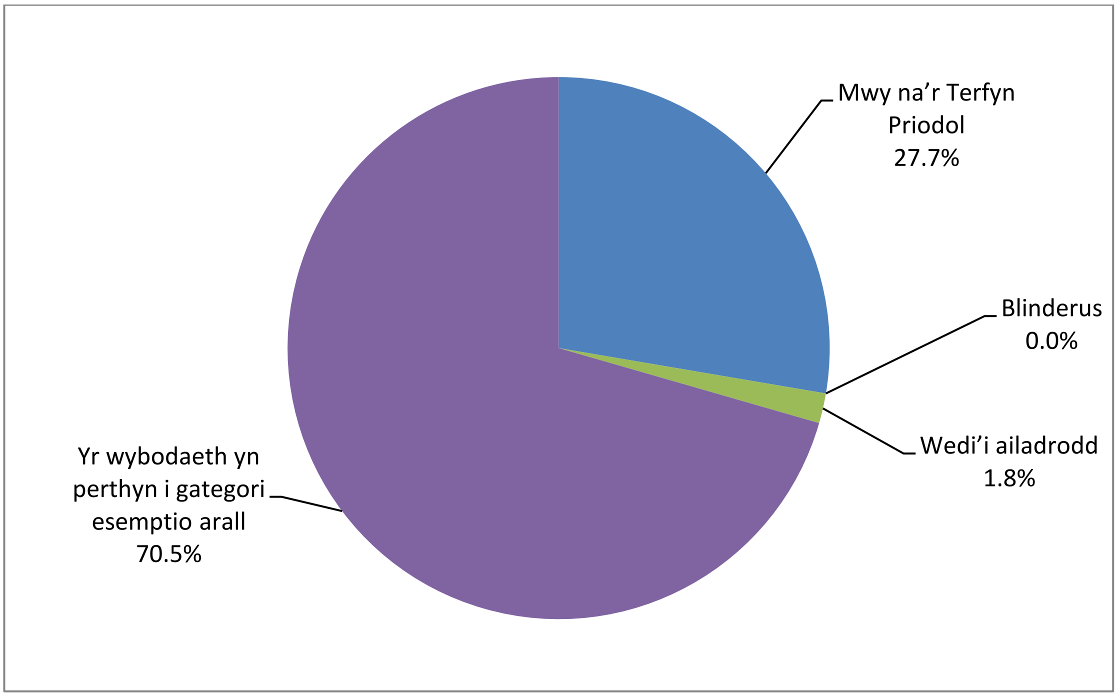

[7]Mae hyn yn cynnwys ceisiadau lle cafodd yr wybodaeth ei dal yn ôl yn llawn gan ddefnyddio un neu ragor o esemptiadau/eithriadau a restrir yn Neddf Rhyddid Gwybodaeth 2000, Rheoliadau Gwybodaeth Amgylcheddol 2004 neu Ddeddf Diogelu Data 2018 / GDPR y DU ar wahân i a12 'cost cydymffurfio yn fwy na'r terfyn priodol' ac a14 'blinderus neu wedi'i ailadrodd'.

Defnyddio Esemptiadau ac Eithriadau:

O dan Ddeddf Rhyddid Gwybodaeth 2000, dim ond os yw'r canlynol yn berthnasol y gall awdurdod cyhoeddus wrthod darparu gwybodaeth y gofynnir amdani sy'n cael ei dal ganddo:

- mae'r cais yn cael ei ystyried yn un blinderus neu'n un sydd wedi'i ailadrodd;
- byddai cost cydymffurfio yn fwy na'r 'terfyn priodol' (£600);
- ni thalwyd y ffi;
- mae'r wybodaeth yn perthyn i un neu ragor o'r categorïau esemptio/eithrio a restrir yn Neddf Rhyddid Gwybodaeth 2000, Rheoliadau Gwybodaeth Amgylcheddol 2004 neu Ddeddf Diogelu Data 2018 / GDPR y DU.

Mae Tabl 7 a Ffigur 6 yn rhoi manylion yr esemptiadau a'r eithriadau a gafodd eu cymhwyso o leiaf ddeg gwaith gan Lywodraeth Cymru yn ystod 2024. Gellir gweld rhestr lawn o'r esemptiadau a'r eithriadau yn Atodiad A (nid yw'r ffigurau yn Nhabl 7 yn dangos nifer y ceisiadau y cymhwyswyd esemptiad a/neu eithriad mewn perthynas â hwy gan ei bod yn bosibl cymhwyso mwy nag un esemptiad a/neu eithriad mewn perthynas â cheisiadau unigol).

Pan fo Llywodraeth Cymru wedi defnyddio esemptiadau a/neu eithriadau sydd ar gael i atal gwybodaeth, mae esboniadau llawn wedi'u darparu a'u cyhoeddi yn y Cofnod Datgeliadau y gellir ei weld ar wefan Llywodraeth Cymru:
https://www.llyw.cymru/ymatebion-rhyddid-gwybodaeth

Yr eithriadau a gymhwyswyd amlaf oedd diogelu gwybodaeth bersonol (adran 40 o Ddeddf Rhyddid Gwybodaeth 2000); diogelu data personol trydydd partïon (rheoliad 13 o Reoliadau Gwybodaeth Amgylcheddol 2004); a diogelu hawliau pobl eraill (paragraff 16 o Atodlen 2 i Ddeddf Diogelu Data 2018).

Tabl 7: Defnyddio esemptiadau ac eithriadau yn ystod 2024

Deddf-Esemptiad[8]	2024	% o'r Cyfanswm
DPA2018, paragraff 16 o Atodlen 2	29	10.0%
DPA2018, paragraff 9 o Atodlen 3	11	3.8%
EIR, rheoliad 13	32	11.0%
FOIA, adran 21	28	9.7%
FOIA, adran 22	24	8.3%
FOIA, adran 36	10	3.4%
FOIA, adran 40	74	25.5%
FOIA, adran 43	23	7.9%
Pob esemptiad arall	59	20.3%
Cyfanswm	**290**	**100%**

[8]Ceir disgrifiad o'r mater y mae pob esemptiad yn gymwys iddo ar wefan y Comisiynydd Gwybodaeth yn: https://ico.org.uk/for-organisations/guidance-index/freedom-of-information-and-environmental-information-regulations/

Ffigur 6: Defnyddio esemptiadau ac eithriadau yn ystod 2024

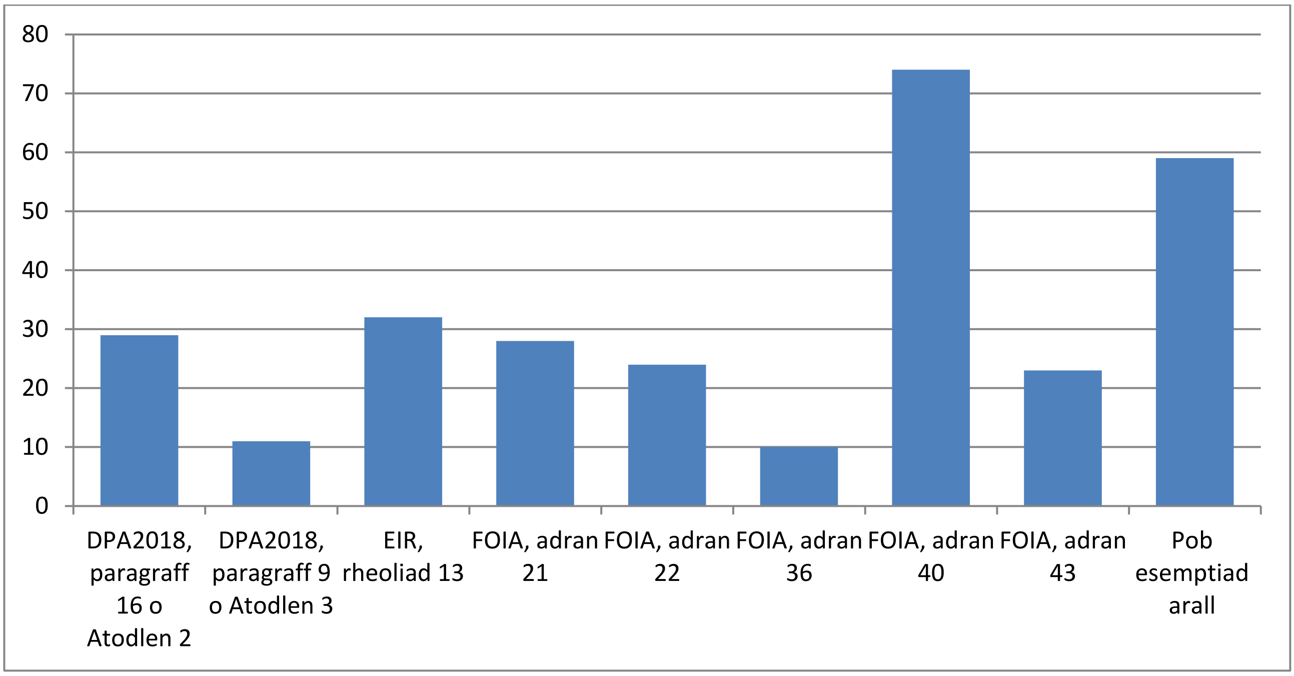

Adolygiadau Mewnol:

Gall ceiswyr ofyn i Lywodraeth Cymru gynnal adolygiad mewnol: i) os nad ydynt yn cytuno â'r penderfyniad i atal yr holl wybodaeth y gofynnir amdani neu rywfaint ohoni; ii) os nad ymdriniwyd â'r cais o fewn 20 diwrnod gwaith; neu iii) os ydynt o'r farn y codwyd ffi ar gam.

Cafodd Llywodraeth Cymru 41 o gwynion yn 2024 sy'n cyfateb i 3.7% o'r ceisiadau. Roedd hyn yn ostyngiad o'i gymharu â 2023 o 21.2%.

Tabl 8: Nifer y Cwynion (2005-2024)

Blwyddyn	Cyfanswm nifer y cwynion
2005	14
2006	27
2007	22
2008	21
2009	16
2010	33
2011	33
2012	45
2013	51
2014	41
2015	40
2016	59
2017	56
2018	81
2019	52
2020	48
2021	44
2022	56
2023	52
2024	41

Ffynhonnell: Cofnodion a gedwir yn ganolog gan yr Uned Hawl i Wybodaeth, Llywodraeth Cymru

Ffigur 7: Nifer y Cwynion (2005-2024)

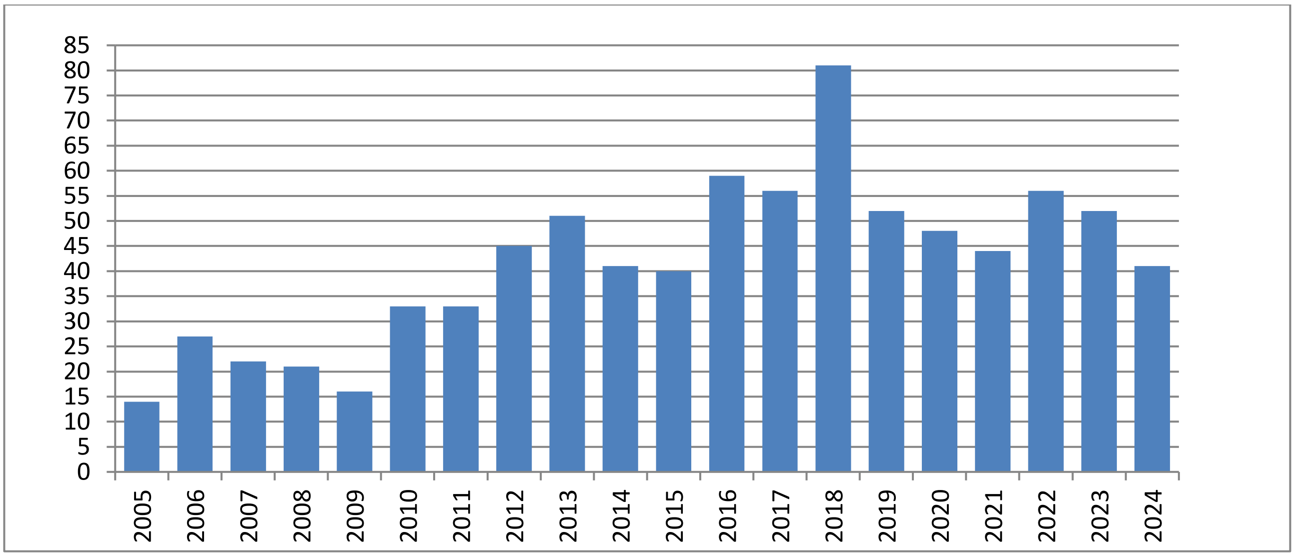

Tabl 9: Canlyniadau adolygiadau mewnol ar gyfer 2024

	Nifer	% o'r Cyfanswm
Cadarnhau'r gŵyn	7	17.1%
Cadarnhau'r gŵyn yn rhannol	6	14.6%
Cadarnhau'r penderfyniad gwreiddiol	28	68.3%
Cyfanswm	**41**	**100%**

Ffynhonnell: Cofnodion a gedwir yn ganolog gan yr Uned Hawl i Wybodaeth, Llywodraeth Cymru

O'r 41 o adolygiadau mewnol, cafodd y gŵyn ei chadarnhau mewn 7 achos, ei chadarnhau'n rhannol mewn 6 achos, a chafodd y penderfyniad gwreiddiol ei gadarnhau mewn 28 o achosion.

Ffigur 8: Canlyniadau adolygiadau mewnol ar gyfer 2024

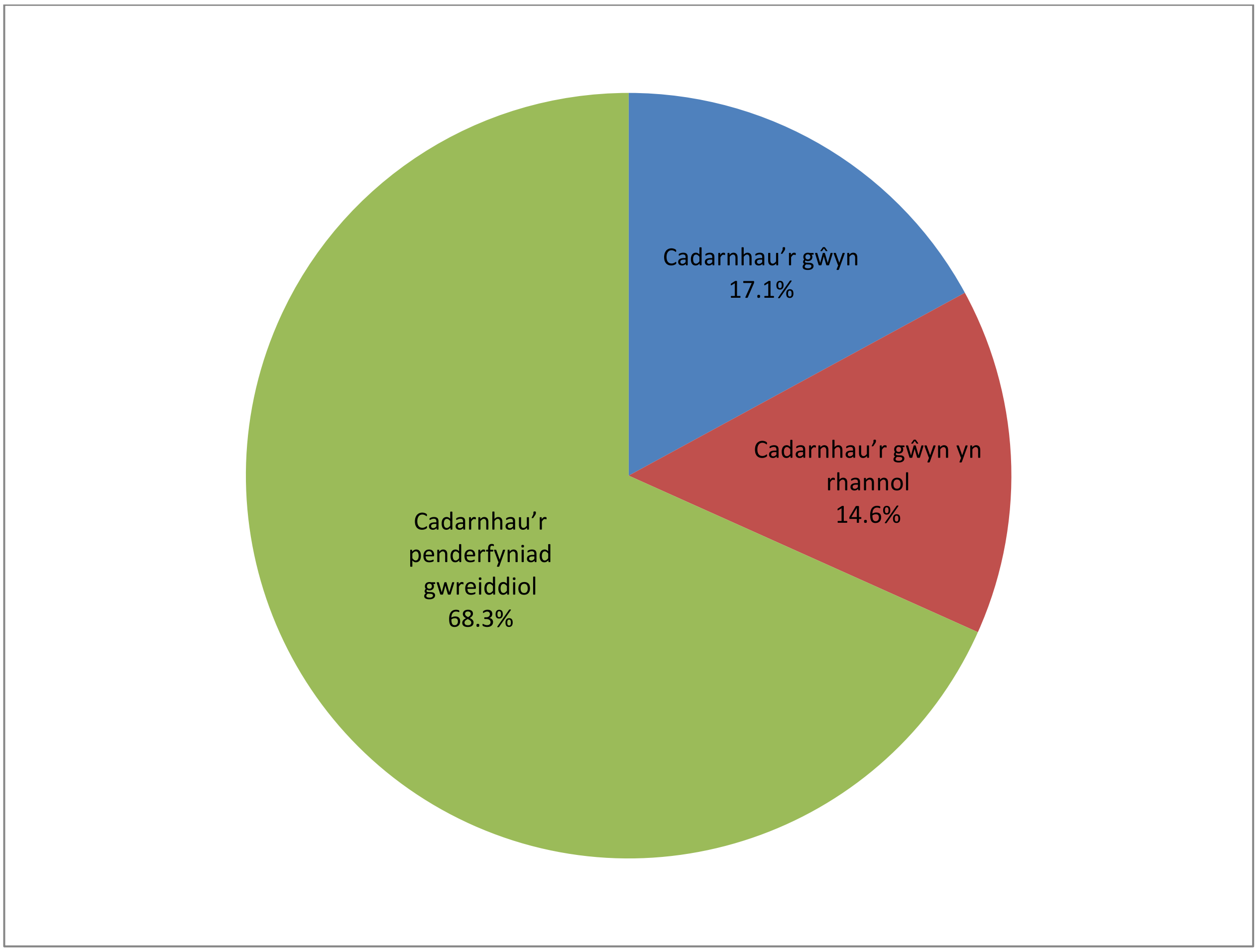

Prydlondeb Adolygiadau Mewnol:

Nid oes terfyn amser statudol ar gyfer cwblhau adolygiad mewnol. Fodd bynnag, mae'r Comisiynydd Gwybodaeth wedi cyhoeddi canllawiau sy'n datgan y dylid cwblhau adolygiad mewnol o fewn 20 diwrnod gwaith ac y gellir ymestyn y terfyn amser ar gyfer cwblhau mewn achosion eithriadol i 40 diwrnod gwaith.

O'r 41 o adolygiadau mewnol a gwblhawyd, cafodd 31 (75.6%) eu cwblhau o fewn 20 diwrnod gwaith, cafodd 5 (12.2%) eu cwblhau o fewn 21 i 40 diwrnod gwaith, a chymerodd 5 (12.2%) fwy na 40 diwrnod gwaith i'w cwblhau.

Apeliadau i'r Comisiynydd Gwybodaeth:

Os nad yw ceisydd yn fodlon ag ymateb Llywodraeth Cymru, gall gwyno wrth Swyddfa'r Comisiynydd Gwybodaeth, sef rheoleiddiwr annibynnol awdurdodau cyhoeddus mewn perthynas ag ymdrin â cheisiadau am wybodaeth. Ar ôl derbyn cwyn, bydd Swyddfa'r Comisiynydd Gwybodaeth yn penderfynu a ddylid ymchwilio ac mae'n bosibl y bydd yn cyhoeddi Hysbysiad Penderfynu wedi hynny. Hysbysiad Penderfynu yw barn derfynol Swyddfa'r Comisiynydd Gwybodaeth ynghylch a yw'r awdurdod cyhoeddus wedi cydymffurfio â Deddf Rhyddid Gwybodaeth 2000 neu Reoliadau Gwybodaeth Amgylcheddol 2004, a pha gamau adferol (os o gwbl) y mae angen eu cymryd. Ni fydd pob ymchwiliad yn arwain at Hysbysiad Penderfynu. Mae rhai ymchwiliadau'n cael eu datrys yn anffurfiol.

Yn 2024, ymchwiliodd Swyddfa'r Comisiynydd Gwybodaeth i 4 cwyn[9] (0.4% o'r ceisiadau). O'r 4 ymchwiliad a gwblhawyd, cyhoeddwy 3 hysbysiad penderfynu. Nid oedd angen i Lywodraeth Cymru weithredu ymhellach ar unrhyw un o'r hysbysiadau penderfynu.

Apeliadau i Dribiwnlys yr Haen Gyntaf (Hawliau Gwybodaeth):

Mae Tribiwnlys yr Haen Gyntaf (Hawliau Gwybodaeth) yn gwrando apeliadau yn erbyn Hysbysiadau Penderfynu a gyhoeddir gan Swyddfa'r Comisiynydd Gwybodaeth. Yn 2024, nid oedd yr un Hysbysiad Penderfynu gan Swyddfa'r Comisiynydd Gwybodaeth yn destun apêl i'r Tribiwnlys Haen Gyntaf.

[9] Diffinnir cwyn i Swyddfa'r Comisiynydd Gwybodaeth fel ymchwiliad ffurfiol sydd wedi arwain at Hysbysiad Penderfynu gan Swyddfa'r Comisiynydd Gwybodaeth neu sydd wedi'i ddatrys fel arall gan Swyddfa'r Comisiynydd Gwybodaeth.

Atodiad A: Defnyddio esemptiadau ac eithriadau yn ystod 2024

Fel y nodir yn yr adroddiad, nid yw'r ffigurau isod yn dangos nifer y ceisiadau y cymhwyswyd esemptiad a/neu eithriad mewn perthynas â hwy gan ei bod yn bosibl cymhwyso mwy nag un esemptiad a/neu eithriad mewn perthynas â cheisiadau unigol.

Deddf – Esemptiad	**nifer**	**%**
DPA2018, paragraff 16 o Atodlen 2 – Diogelu hawliau pobl eraill	29	10.0%
DPA2018, paragraff 19 o Atodlen 2 – Braint broffesiynol gyfreithiol	7	2.4%
DPA2018, paragraff 9 o Atodlen 3 – Data a broseswyd gan lys	11	3.8%
DPA2018, paragraff 11 o Atodlen 3 – Data Gwaith Cymdeithasol	2	0.7%
EIR, rheoliad 12(4)(b) – Y cais yn amlwg yn afresymol	1	0.3%
EIR, rheoliad 12(4)(c) – Y cais wedi cael ei lunio mewn modd rhy gyffredinol	3	1.0%
EIR, rheoliad 12(4)(e) – Deunydd cyfathrebu mewnol	2	0.7%
EIR, rheoliad 12(5)(b) – Cwrs cyfiawnder	2	0.7%
EIR, rheoliad 12(5)(c) – Hawliau eiddo deallusol	1	0.3%
EIR, rheoliad 12(5)(e) – Cyfrinachedd gwybodaeth fasnachol neu ddiwydiannol lle mae cyfrinachedd yn cael ei ddarparu gan y gyfraith i ddiogelu buddiant masnachol dilys	2	0.7%
EIR, rheoliad 12(5)(f) – Buddiannau'r person a ddarparodd yr wybodaeth	2	0.7%
EIR, rheoliad 13 – Data personol trydydd partïon	32	11.0%
FOIA, adran 21 – Gwybodaeth sydd ar gael i'r ceisydd drwy ddulliau eraill	28	9.7%
FOIA, adran 22 – Gwybodaeth y bwriedir ei chyhoeddi yn y dyfodol	24	8.3%
FOIA, adran 26 – Amddiffyn	1	0.3%
FOIA, adran 27 – Cysylltiadau rhyngwladol	2	0.7%
FOIA, adran 28 – Cysylltiadau o fewn y Deyrnas Unedig	1	0.3%
FOIA, adran 31 – Gorfodi'r gyfraith	3	1.0%
FOIA, adran 32 – Cofnodion llys	4	1.4%
FOIA, adran 33 – Swyddogaethau archwilio	1	0.3%
FOIA, adran 35 – Ffurfio polisi'r llywodraeth	9	3.1%
FOIA, adran 36 – Cynnal materion cyhoeddus yn effeithiol	10	3.4%
FOIA, adran 37 – Cyfathrebiadau â'i Mawrhydi, etc. ac anrhydeddau	1	0.3%
FOIA, adran 38 – Iechyd a diogelwch	5	1.7%
FOIA, adran 40 – Gwybodaeth bersonol	74	25.5%
FOIA, adran 41 – Gwybodaeth a ddarparwyd yn gyfrinachol	6	2.1%
FOIA, adran 42 – Braint broffesiynol gyfreithiol	4	1.4%
FOIA, adran 43 – Buddiannau masnachol	23	7.9%
Cyfanswm	**290**	**100%**